

nezanesljivih in napačnih, potem dela sploh ne jemlje več v roko.

Podobne leksikone imajo veliki narodi že davno vpeljane in dognane. Tudi mi ga potrebujemo, toda naš leksikon tej nalogi ne zadošča in je tudi zastarel. Mnogo stvari se je medtem spremenilo. Ljudje so že marsikaj novega ustvarili in napisali. Marsikdo ne opravlja več tiste družbene funkcije, ki je navedena v leksikonu. Mnogi so spremenili svoj naslov ali kraj bivanja. Nekateri so umrli: Ferdo Kozak, Angelea Ocepek, Rajko Nahtigal, Izidor Cankar, Pavel Golia, Janko Polec, Lili Novy, Mira Danilova, Karel Putrih, Stanko Bloudek, Vratislav Bedjanič in dr.

Če bi prišlo do nove izdaje leksikona, bi bilo treba ves priročnik temeljito predelati, gradivo popraviti in dopolniti, število osebnosti pomnožiti in za vsakogar navesti toliko podatkov, kolikor jih bo človek zares potreboval. Marsikaj bi se dalo črtati, da bi dalo prostor nečemu pomembnejšemu in potrebnjšemu.

Stanko Bunc

150 LET BLASNIKOVE TISKARNE. Ljubljana 1959. 56 str. 8°.

S tem naslovom je izšel maja 1959 poseben zbornik v počastitev visokega jubileja Blasnikove tiskarne. Obsega tri članke: razpravo Janeza Logarja o zgodovini tiskarne do leta 1940, oris Ivana Ovsenika o delu tiskarne med okupacijo in prikaz Janeza Broliha o razvoju podjetja po osvoboditvi. Zanima nas predvsem Logarjeva razprava, ki je tudi najdaljši prispevek in obsega skoraj polovico zbornika. V zgoščeni besedi razgrinja avtor vprašanje tiskarn v Ljubljani vse od Trubarjevih tiskov pa do 1940. Najprej na kratko omenja tuje tiskarne, ki so jih uporabljali naši protestanti, potem se ustavi pri prvem ljubljanskem tiskarskem podjetju,

pri Mandeljčevi tiskarni iz leta 1575 do 1582, nato riše politične in gospodarske težave, ki so kar za sto let onemogočile tiskarno v Ljubljani, zatem prikazuje ustanovitev druge ljubljanske tiskarne, ki jo je leta 1678 pripravil Janez K. Mayr iz Salzburga. V nadaljnjem skrbno zasleduje razvoj Mayrjeve tiskarne in k njej priteguje tudi usodo drugih, mlajših ljubljanskih tiskarn, kolikor so povezane z razvojem najstarejše. Obrtno tiskarsko dovoljenje, ki si ga je pridobil Mayr leta 1678, v Ljubljani poslej ni več ugasnilo. Prehajalo je hkrati s tiskarno z enega na drugega člana rodbine, z ene družine na drugo. V dobrih časih se je prvemu tiskarskemu podjetju pridružilo še drugo, tretje in četrto, v hudi časih napoleonskih vojn so nekatere tiskarne opešale, Mayrjeva pa se je skozi vse težave srečno pretokla in se po zaslugi Jožefa Blaznika, ki je prevzel podjetje leta 1829 in ga vodil do smrti leta 1872, povzpela po hudi konkurenci na vodilno mesto. Vseh 280 let svojega obstanka, zlasti zadnjih 150 let, odkar je postala last Slovenca Jožefa Blaznika in nosi po njem ime, je stala trdno v službi našega naroda, držala korak z naprednimi družbenimi tokovi in vršila pomembno kulturno poslanstvo.

Avtor obravnava sklenjeno vrsto ljubljanskih tiskarjev in našteva njihove najpomembnejše tiske. Besedilo je obilno ilustrirano z reprodukcijami naslovnih strani Blaznikovih knjig in časnikov. Za znanstveno uporabo razprave pa je škoda, da posamezne navedbe in ugotovitve niso sproti s številkami povezane z ustreznimi viri in literaturo, ki sameva ločeno daleč na koncu zbornika. Neprimerno je tudi, da zbornik nima pravega naslovnega lista (naslov je samo na ščitnem ovoju) in da so bibliografski podatki o knjigi navedeni samo v kolofonu.

Stanko Bunc